

Protokoll 2025/1

Tid: 16 april 2025 kl. 14.05-15:45

Plats: Konferensrum Bogskär och digitalt

Deltagare: Minister Arsim Zekaj, ordförande
Informationskoordinator Susanna Könönen-Wahlstedt
Vårdchef Leea Söderström
Lektor Jani Syrjälä
Integrationssamordnare Sofie Roxbäck
Socialarbetare Ulrika Holmlund
Landshövding Marine Holm-Johansson
Medlem i ÅPF socialpolitiska utskott Yvonne Mattsson
Verksamhetsledare för Pussselfamiljen Jonas Sommarhed
Ordförande för Ålands Mångkulturella förening Alyssa Bittner-Gibbs (digitalt)
Företagsrådgivare Dan Westerholm (digitalt)

Frånvarande: Specialsakkunnig i integration Dan Sundqvist
Polismästare Johan Pawli
Ansvarig sjukskötare Anne-Sophie Juslin
Handledare Effie Pla

Övriga: Vik. specialsakkunnig i integration Olivia Jansson,
mötessekreterare
Biträdande chef Helena Flöjt-Josefsson (punkt 1-3)

- 1. Mötets öppnande**
Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna.
- 2. Godkännande av dagordning**
Dagordningen godkändes.

3. Migrationsverkets beslut om nedstängningen av Ålands mottagningscenter

Biträdande chef vid Ålands mottagningscenter, Helena Flöjt-Josefsson, inledde med att presentera nedstängningen av mottagningscentret som enligt Migrationsverkets beslut kommer att ske sista september. I dagsläget är över 300 personer inskrivna vid förläggningen och det fortsätter komma fler. Det bor klienter i fjorton åländska kommuner. Den största utmaningen för de personer som bor på Åland under tillfälligt skydd och som redan kan söka hemkommun är att hitta boende. Dels är hyresbostäderna på Åland få, dels är de dyra. Flöjt-Josefsson svarade på frågor som integrationsrådets medlemmar ställde om situationen.

Medlemmarna konstaterade att denna situation belyser problemen som många inflyttade har på Åland. Boendesituationen är knepig då det finns få hyresbostäder på Åland. Behovet av att kommunerna förbättrar integrationsarbetet och, speciellt för mindre kommuner, samarbetar eller samordnar för att kunna hantera integrationsarbetet påtalades.

Mariehamns stad erbjuder att sälja integrationstjänster till övriga kommuner om de önskar. Vidare konstaterades att kommunerna är berättigade till vissa kalkylerade ersättningar från staten för integration av personer under tillfälligt skydd, vilket kan underlätta för kommunerna att utveckla integrationsarbetet.

4. Flyttorsaker – ÅSUB:s rapport

Informationskoordinator Sanna Könönen-Wahlstedt inledde med en presentation av ÅSUB:s rapport om flyttorsaker. De vanligaste flyttorsakerna bland de 196 deltagarna var studier och arbete i form av främst bristande högre utbildning samt bristande karriärmöjligheter. Även exempelvis möjligheter till studieliv, att se något nytt, möjlighet till högre löner, arbetsplatskulturen samt ledarskapet på åländska arbetsplatser, upplevd korruption på arbetsplatsen och svårigheter att komma in på arbetsmarknaden var bidragande orsaker.

Vad gäller gruppen inflyttade står ett antal faktorer i rapporten ut. Personer som inte är födda på Åland upplevde att det var svårt att skapa nya relationer och bilda ett socialt nätverk på Åland. Även värderingar och attityder, upplevd diskriminering och rasism och bristande integrering eller delaktighet i samhället var bidragande orsaker för en del av de svarande.

Ordförande påtalade att rapporter som den aktuella är välkomna och utgör bra underlag för diskussion och politikutveckling. Medlemmarna

konstaterade att vissa faktorer så som karriärmöjligheter och viljan att uppleva nya saker samt ett bättre studieliv är svåra att påverka. Flera påpekade även fördelarna för det åländska samhället med att unga studerar och jobbar utanför Åland. Dock kan arbetsplats- och ledarskapskultur samt möjligheter till studier på distans förbättras. Diskussion om rapporten har förts med både Högskolan på Åland och näringslivet. Bland omständigheter som är svårare att påverka ingår även försämrade kommunikationer som Mariehamn-Kapellskärinjens bortfall. Bostäder är ett återkommande problem, dels att det finns få att hyra, dels att det finns missförstånd om köpmöjligheterna både bland personer som funderar på att flytta till Åland och personer som redan bor på Åland. Vidare lyftes att de sociala relationerna är avgörande för hur en person trivs över lag och på så sätt kan påverka även andra faktorer.

5. Landskapsregeringens demokratistrategi

På grund av tidsbrist tas frågan upp vid kommande möte.

6. Demokratitema i integrationsrådet

Under året lyfter integrationsrådet temat demokrati. Integrationsrådet diskuterade kort vilka aktiviteter som kan ordnas för att stärka demokrati och delaktighet.

Medlemmarna diskuterade anordnandet av evenemang där inflyttade, personer som är födda på Åland samt tjänstemän och beslutsfattare från kommunerna och landskapet samlas för att diskutera specifika frågor i en avslappnad miljö. Detta skulle exempelvis kunna ske över kaffe i mindre grupper där färdiga frågeställningar och teman diskuteras. Inom vissa områden kunde även informationskampanjer ordnas, exempelvis om hembygdsrätten och medborgarskapsregler.

Diskussionen fortsätter under kommande möte.

7. Nästa möte

Kommande möten sker preliminärt 9 september och 8 december 2025.

8. Övriga ärenden

9. Mötet avslutas

Ordförande tackade för bra diskussion och avslutade mötet kl. 15:45.

Minister Arsim Zekaj,
ordförande

Vik. Specialsakkunnig i
integration Olivia Jansson,
mötessekreterare